

LR švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Ugdymo departamento Ugdymo programų skyriui

Dėl 2025–2026 ir 2026–2027 mokslo metų pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrųjų ugdymo planų 9 priedo projekto (socialinės-pilietinės veiklos organizavimo)

2026 m. birželio 15 d.

Dėkojame už atnaujintą 2025–2026 ir 2026–2027 mokslo metų pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrųjų ugdymo planų 9 priedo projektą (toliau – Priedas), kuris, tikimės, padės mokykloms prasmingiau ir sklandžiau įgyvendinti socialines-pilietines veiklas.

Svarbiausios pastabos:

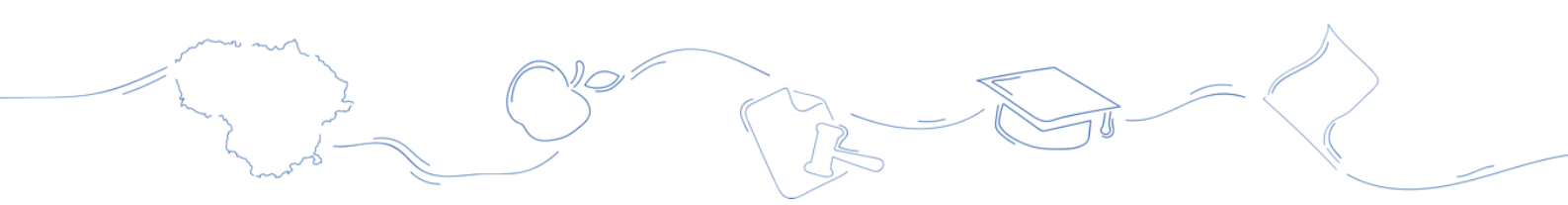
1. Vis dėlto, iš esmės nepritariame numatomam Bendrųjų ugdymo planų keitimui dėl III–IV gimnazijos klasių mokinių dalyvavimo socialinėje-pilietinėje veikloje valandų skaičiaus mažinimo nuo 70 iki 40 val. per dvejus metus. Ši veikla yra itin svarbi jaunuoliams rengiantis savarankiškam gyvenimui, ypač didėjančio neapibrėžtumo ir stiprėjančios visuomenės polarizacijos ir fragmentacijos sąlygomis, nes padeda stiprinti socialinius įgūdžius, atsakomybę, bendradarbiavimą ir gebėjimą veikti bendruomenėje. Valandų skaičiaus mažinimas dar labiau siaurintų mokinių ugdymosi patirtį iki pasirengimo egzaminams, nors tinkamai organizuojama socialinė-pilietinė veikla gali padėti atsitraukti nuo akademinio mokymosi ir įgyti prasmingos socialinės patirties.

Ši veikla yra aktuali ir platesniame jaunimo pilietinio dalyvavimo stiprinimo kontekste, įskaitant vykstančias diskusijas dėl galimybės savivaldos rinkimuose balsuoti nuo 16 metų. **Todėl siūlome išlaikyti esamą socialinės-pilietinės veiklos apimtį III–IV gimnazijos klasių mokiniams, atsižvelgiant į tai, kad Priede įtvirtinamos galimybės šią veiklą vykdyti lanksčiai per dvejus metus ir vasaros metu.**

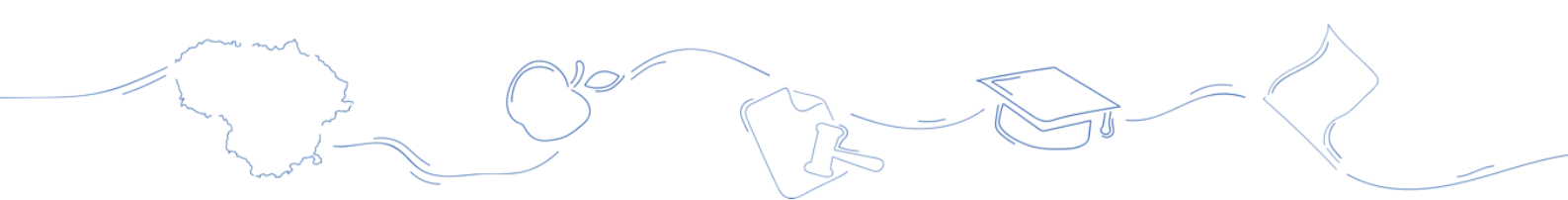
2. Mūsų požiūriu, socialinė-pilietinė veikla turėtų remtis visais 4 punkte įvardytais principais (prasmingumo, asmeninio tobulėjimo, socialinio teisingumo ir dalyvavimo). Priedo 24 punkte siūloma nuostata įskaityti dalyvavimą konkursuose, varžybose, parodose, koncertuose, minėjimuose kaip atlikėjo, žaidėjo, pranešėjo ir pan., yra labiau susijusi su mokinio saviraiška ar asmeniniais pasiekimais nei su pagalba ar veikla, skirta kitiems, bendruomenės stiprinimu, pilietiniu dalyvavimu ar socialinių problemų sprendimu, todėl ji gali iškreipti socialinės-pilietinės veiklos esmę. **Siūlome socialine-pilietine veikla laikyti ir įskaityti tik tokias veiklas, kai mokiniai organizuoja ar prisideda organizuojant veiklas kitiems, teikia pagalbą, koordinuoja dalyvius ar atlieka kitą bendruomenei naudingą veiklą.**

Žemiau pateikiame pastabas ir siūlymus dėl nuostatų tikslinimo:

Priedo punktas	Pastabos, argumentai	Siūlymas
10 punktas	Šio punkto susiejimas su 23 punktu padėtų išvengti skirtingo nuostatų aiškinimo ir užtikrintų nuoseklumą tarp 10 ir 23 punktų	Siūloma papildyti teiginiu: „Jeigu mokinys atliko daugiau socialinės-pilietinės veiklos valandų, nei nustatyta konkrečiai klasei, valandų perviršis gali būti įskaitomas šio priedo 23 punkte nustatyta tvarka.“

Priedo punktas	Pastabos, argumentai	Siūlymas
17.3 papunktis	Formuluotė „reguliariai apgalvoja“ nėra pakankamai aiški, refleksija geriau atspindi socialinės-pilietinės veiklos ugdomąją paskirtį. Nuoseklumo dėlei, kaip ir kituose žingsniuose, reikėtų nurodyti, kaip plano / užduočių keitimo procesas turėtų vykti ir koks šiame procese mokykloje paskirto asmens vaidmuo.	Vietoje „reguliariai apgalvoja“ siūloma vartoti „ periodiškai reflektuoja “. Taip pat siūloma papildyti nuostata: „mokinys keičia pirminį socialinės-pilietinės veiklos planą ir koreguoja nusimatytas užduotis aptaręs su mokykloje paskirtu asmeniu, o prireikus šis asmuo teikia pagalbą. ”
18.1 papunktis	Skirtingai nuo vyresnių klasių mokinių, 5 klasės mokiniams numatyta fiksuota 10 ir 10 valandų proporcija, nors mokinių savarankiškumas, branda ir poreikiai gali skirtis. Lankstesnis reguliavimas leistų geriau atliepti konkrečios klasės ir mokinių poreikius.	5 klasės mokiniams nustatyti lankstesnius režius: nuo 7 iki 10 valandų skirti ugdomiesiems pokalbiams, idėjų generavimui, veiklos planavimui ir įsivertinimui, o nuo 10 iki 13 valandų – socialinei-pilietinei veiklai įgyvendinti.
18.3 papunktis	Vyresnių klasių mokinių vykdoma socialinė-pilietinė veikla turėtų apimti ne tik individualias, bet ir grupines iniciatyvas.	Vietoje formuluotės „individualioms mokinių iniciatyvoms“ siūloma įrašyti „ individualioms ir (ar) grupinėms mokinių iniciatyvoms“. Taip pat siūloma numatyti didesnę valandų režį (2-4 arba 3-5 val.) ugdomiesiems pokalbiams, kadangi vyresniems mokiniams ne mažiau svarbūs pokalbiai su mokykloje paskirtu asmeniu dėl veiklų pasirinkimo ir ypač refleksijos.
19 punktas	Neapibrėžta, kaip organizuojamas palydėjimas ir priežiūra, kai veiklą už mokyklos ribų atlieka mokinių grupė.	Siūloma papildyti punktą nuostata: „Jaunesniems kaip 14 metų mokiniams pareiškus norą socialinę-pilietinę veiklą atlikti organizacijose už mokyklos ribų individualiai arba grupėje , mokinio(-ių) palydėjimo klausimas aptariamas su mokinio(-ių) tėvais (globėjais, rūpintojais). Tik mokinio(-ių) tėvams (globėjams, rūpintojams) sutikus lydėti savo vaiką į organizaciją, socialinė-pilietinė veikla gali būti įgyvendinama individualiai arba grupėmis už mokyklos ribų.”
20.2 papunktis	Nuostata, kad mokinys turi „atsižvelgti į mokykloje paskirto asmens siūlymus ar rekomendacijas” gali būti	Siūloma keisti nuostata taip: „ aptarti savo pasiūlytas veiklas ir užduotis su mokykloje paskirtu asmeniu, apsvarstyti jo teikiamus siūlymus ar rekomendacijas ir paaiškinti, kaip

Priedo punktas	Pastabos, argumentai	Siūlymas
	<p>suprantama kaip pareiga besąlygiškai priimti paskirto asmens siūlymus, todėl praktikoje tai gali virsti pertekliniu mokinio pasirinkimo apribojimu.</p> <p>Socialinės-pilietinės veiklos esmė yra mokinio savarankiškas ir prasmingas pasirinkimas.</p> <p>Mokykloje paskirtas asmuo turėtų atlikti konsultacinį ir palydėjimo vaidmenį.</p>	<p>pasirinkta veikla atitinka socialinės-pilietinės veiklos tikslą ir uždavinius.“</p>
20.7 papunktis	<p>Refleksijos pateikimo galimų būdų įvardijimas nustatytų aiškesnius reikalavimus tiek mokiniams, tiek ir mokykloje paskirtiems asmenims.</p>	<p>Siūloma papildyti nuostatą: „dalyvauti ugdomuosiuose pokalbiuose su mokykloje paskirtu asmeniu ir pateikti socialinės-pilietinės veiklos planą bei savo refleksiją raštu arba žodžiu.“</p>
22.7 papunktis	<p>Mokinio patirties refleksija neturėtų būti vertinama, veikiau jam turėtų būti suteiktas (ugdomas / apibendrinamasis) grįžtamasis ryšys.</p>	<p>Siūloma tikslinti nuostatą: „ugdymo proceso pabaigoje patikrinti, kad būtų įvykdytas minimalus socialinės-pilietinės veiklos reikalavimas, apibendrinti mokinio patirtį ugdomojo pokalbio metu arba gavus mokinio refleksiją raštu ir suteikti mokiniui grįžtamąjį ryšį apie įvykdytas užduotis bei refleksiją.“</p>

Taip pat, suprasdami, kad tai nėra šio teisės akto objektas, siūlome Ministerijai numatyti savivaldybių švietimo padalinių vaidmenį rengiant organizacijų, kuriose mokiniai gali vykdyti socialinę-pilietinę veiklą, sąvadus. Tai palengvintų mokykloje paskirtų asmenų darbą, užtikrintų didesnę veiklų įvairovę ir sudarytų mokiniams daugiau galimybių rinktis prasmingas veiklas už mokyklos ribų.

Direktorė

Judita Akromienė